National Library of Israel
Davar - דבר, 16.09.1927, page 4

נאום התשובה של וייצמן בסוף הויכוח הכללי

אם אבוא לענות על השורה הארוכה של הנאומים שנשמעו כאן, תהיה תשובתי ארוכה מדי, ואולי גם משעממת. לכן אצטמצם בעיקרי הדברים של הנאומים הגדולים ואנית להברי ולוכוחים הבאים לברר את השאלות המיוחדות.

בראשונה אסלק מדרכי כמה עניינים פעוטים, שנזכרו ע"י נואמים אחדים. ב"כ המזרחי האשימני כאן, כי לא באתי לועידת המזרחי בלונדון, המסקנה שהסיק מזה פארבשטיין, כי אילו היתה זו ישיבה של שמאליים, הייתי הולך אליה — מסקנה נחפזת היא ומחוסרת כל יסוד. לא היתה שום ישיבה של שמאליים, ולא הלכתי לשום ישיבה כזו. ולמסבת המזרחי לא באתי, כי כרעתי תחת עול העבודה. דומה, שהסברתי למנהיגי המזרחי בניו־יורק באופן שהגיה את דעתם, כי רק מעמים מכניים לא באתי. להת לכל המקרה פירוש פוליטי — אם זה נורם הנאה למארבשטיין, יהנה לו כאות נפשו.

וזו התשובה לכמה קובלנות אחרות. רבותי, אני הנני אדם עסוק מאד, ולפעמים קשה לי למלא אחרי כל התביעות.

כמה מחערותי, שאמרתי לפני שנים, הועלו שוב על שולחן הבית, דזיקה ונאלבקי הפסורסמות, והקריאה „עם ישראל, מה עשית אתה?" וכו'. סביב ההערות הללו השתרג וכוח. אני חושב, כי מלים בודדות, שנאמרו מתוך מצב ידוע, בן זמנו, אינן כה חשובות עד שאפשר יהיה לשאת עליהן נאומים גדולים.

לב. כצנלסון בשאלת „ניר"

הערה אחת נפלה מפיו של ברל כצנלסון בענין „ניר". הוא אמר, כי העובדה שנשיא ההסת' הציונית ראה להודיע, כי החוזים עם המתישבים יעשו בדרך ישרה ולא באמצעותו של מוסר שלישי — עובדה זו באה להוכיח על „קורס חדש". הוא התרגז שלא לצורך, ידוע לכל ובודאי גם לו, כי זה חדשים מספר שהתגלע פולמוס באותו הענין בקרב ההנהיג. זהו ענין מעשי ואין לו כל קשר לשנוי־קורס. בני־סמך מניחים, כי הכנסתה של „ניר" לחוזי ההתישבות חרופף במקצת את הבסיס האשראי להבא. ויש עוד ניסוק מוסרי, אנשים שונים אשר דעתם בשאלה זו מסויימת, סובדים, כי חוזה ישר מגביר את רגש האחריות של המתישב. ובזה מעונינים גם המתישב והמוסר המישב גם יחד. אלה היו הנמוקים שלנו! ומיותר היה להתרגש כל כך ולראות בכל הצעה ענינית שנוי או אי שנוי של הקורס הפוליטי.

לנאומו של גרינבוים

ועתה באו הנאומים החוזרים שנה שנה. ראשית כל נאומו של גרינבוים. דוקא באותו יום שגרינבוים עמד והשמיע באזנינו את נאומו עלעלתי בפרטי־כל של הקונגרס הקודם ואמרתי בלבי — הנני אומר את זה בלי כל כונה להפחית מערכו של הנאום — כי גרינבוים יכול היה שלא להטריד את הקונגרס בדבריו, כי אם להצביע על כל כל עמוד של נאומו מלפני שנתים. (שטריקר משסע: כך אפשר להגיד גם על נאומים אחרים). כזאת אמרתי על נאומו של גרינבוים ואיני מכחיש, כי גם בנאומים אחרים הדברים אמורים.

גרינבוים חזר על טענותיו מלפני שנתים ולשם חדוש הכנים רק אילו מימרות חדשות וצרף סיום דברים אחר.

אילו פירש לנו גרינבוים את משמעותו של המעל הפוליטי הגדול, אשר הטיף לו, הייתי מסוגל להחזיר לו השובה. אולם אם באים ומשילים בעלמא, בחלל האויר, מימרא על „מעל פוליטי גדול" הריני רשאי לשאול: כיצד נעשית מלאכה זו? דומה, שהכונה היא למה שעומד בנינור לעבודה הזעירה. זה שנים הנני אומר, כי עבודתנו מורכבת ברובה מרוטינה, מפעולות חשובות ופחות חשובות. העיקר הוא, שסכום הפעולות האלה יהא בו משום החקר־מות. מעשים פוליטיים גדולים נעשים אחת לעשרים או לחמשים שנה ויותר; אין אני סובר, שאפשר להאשים איזו הנהלה על שלא הנשיאה מפעלים פו־ליטיים גדולים. אני נוכר בדברי־מחשבתם של במלנים, המצפים לפלאי־פלאים, כדרך ההלצה הישנה: שבעה חכמים יושבים במרחקים ומפציאים מכונות. המעשה הפוליטי מסתגל לחיים, החיים כופים עלינו את הדברים ואם תזדמן שוב קונינקטורה פוליטית גדולה, או יעשה אולי מי שיהיה הממונה על העבודה הפוליטית — מפעל פוליטי גדול. אחזור על מה שאמרתי פעם בישיבת הועה"מ הגדול: אחרי החלטת סן־ריטו אמר לי אחד מגדולי המדינאים באנגליה: „עתה יקפא העולם. אחרי ההזדעזעות הגדולה שהביאה לכם ולשאר התנועות האידיאליסטיות קונינקטורה מיוחדת, תבוא תקופת הלאות ועל ענינכם תעבור שעה חמורה מאד. דופה העולם לים הבלתי שהקריח. זעיר פה, זעיר שם מתרוממים עוד הגלים, אולם כעבור רגע מיטיו יעמדו כנד". סבורני, כי מפי מדינאי זה נזדקה נבואה קלה, שכן ידועים הקשיים שנתקלנו בהם בראשית עבודתנו. אולם המעשים הפוליטיים הגדולים הם מהדב־רים העומדים ברומו של עולם.

אנגליה ומסמיר

התפלאתי לשמוע דוקא מפי גרינבוים כיצד נורגת ממשלה הרוצה באמת לסייע, הוא רמז, כנראה, למס־שלת־הסוצות המסייעה בהתישבות הי־הודית. כאן מוטבע ההבדל היסודי שבין מעמינו והערכותינו. אני מעדיף את העזרה האנגלית ארוכת־הרוח והנקנית בעמל על פני עזרתם המזיזה של הסוביטים. הלא ידעתי, כי העזרה הזו באה לשם מטרה פוליטית, וכי שמתכון למטרתו — מזדרז במלאכתו ונמצא, שממשלה־הסוצות מושיבה את היהודים על קרקע מזה ושמה אותם בבתי־אסורים שמתחת הארמה מזה (תרועות).

הציונות וממשלת המנדט

המון החדש שנשתרבב בתוך הנוכח אומר: „אין לך אדם שהקורס הפוליטי משביעו רצון. למה, איפוא, נכעס עליו?" השאלה היא עדינה מאד. תפקיד המנהל הפוליטי אשר להסתדרות הציונית — יהיה מי שיהיה — לפרש את משאלות־הציונים לפני ממשלת המנ־דאט ולפרש את תשובת הממשלה לפני ההסת' הציונית. הפקיד זה עדין הוא ותמור כאחד. יתכן, כי חסרתי את הכשרון הדרוש לכך, אולם מפקפק אני, אם אחרים נתנו בכשרון זה בשפע רב. הזאיל והורגלתם לרטיל עלינו לא רק את האחריות למעשי האכספקוטיבה כי אם לזהות אותנו עם הממשלה, הננו נאלצים לפעמים, לא לכפר על מעשיה, כי אם לפרשם. תכלית הציונות ברורה לי כמו לכל הנמצא באולם הזה, ודנני מבין, כי הבית הלאומי היהודי והממ־שלה המנדאטורית אינם שנים שהם אחד. אולם אני מבין, כי מתפקידנו הוא לשמור שהממשלה תביאנו במבוכה ככל האפשר פחות. אני מתאמץ להמנע מסכסוכים מיותרים עם ממשלת־המנדאט, בהתגלע סכסוך כזה הפרוץ מלחמה בלתי־שוה, זהו למעלה מכוחותינו. ואין בזה משום פחדנות אם אגיד, כי דברים כאלה קבועים ועומדים תוך תנאים שאינם כפופים לנו.

לז'בוטינסקי

עתה אעמוד בפקצת על נאומו של ז'בוטינסקי. אם יתמיד בדרכו זו הרי יראה גם בעיני מתון למדי. ישנו ז'בוטינסקי המשתתף בקונגרס ואשר כולנו שומעים לדבריו ב־נאה יתירה, והיה גם ז'בוטינסקי אשר למן הקונגרס הקודם כתב וגאם, בורשה, בסאלוניקי בפאריס וב„רוסביט", ושני הז'בוטינסקים האלה דברו בלשונות שונות. אולם אין זה מעניני להזכיר נשכחות. אין זה מעניני, ואולי גם לא מעניני, לתת את לבי לדברי הסידיו.

ברצוני לעמוד על שיטה זו, אשר עם כל דברי הידידות והאהבה, היא באה ליתן לי פסיכוזה. לדעתו, הנני נתון בעבודתי בפסיכוזה, כלומר הנני בחינת מעוות לא יוכל לתקון ואין לי תקנה אלא בפטורין. הפסיכוז בא מזה, שכל הדברים נראים לי משפיעות־רסתכלות מעוקמה. בקיצור, הושמעה כאן מעין הרצאה פסיכואנליטית על נשיא התנועה הציונית. אין אני רוצה להשיב נמול לחיקו ולשלם מדה כנגד מדה. אולם ז'בוטינסקי הוכיר שורה של עובדות שנתלקטו מתוך הסתכלות מסוימת לשם מטרה מסויימת ולשם האדרת רושם מסוים. למשל היא ספר על מותו של שוטר בירושלים ואמר: בואו וראו כיצד מתנהגים לנבי יהודים. אין זה אלא פסיכוז, כשהוא נוסף מאורע בודד שיכול היה לקרות בכל מקום ועושה ממנו תיאוריה הנעימה לתכו.

התעשיה ומכסי מגן

אשר לכל מערכת השאלות: מכסי־מגן, מסים וכו' — הרי הן שאלות השו־בות ממעלה ראשונה. אולם דומני, כי השאלות האלה אינן נידונות פה כהלכה. ז'בוטינסקי יורע ועד, כי זה ימים ושנים הננו לוחצים על הממשלה כדי להשיג שנויים ידועים והנני סבור, כי אמנם אפשר לערער על מתיזתה היחידה של הממשלה, אולם אני בטוח, כי אם תקום פעם מדינת היהודים, תתברך אף היא בבירוקרטיה אשר תטפוג ערעורים למכ־ביר ואשר יונד לה, כי אינה אלא מכו־נת עץ.

שאלה עיקרית היא, אם פוליטיקה של מכסי מגן היא בנדר האפשרי בארץ ישראל. השפענו על הממשלה שלא תוסיף לדון על כל מאורע שבת־עשיה לחור, כי אם תקיף את השאלה הכוללת של התעשיות מנקודת ראות תארץ כולה, ואנחנו נתבענו להצעה בבחינה זו. לא תתכן דרך אחרת של מדים עם ממשלה. האנגלים הם עם שהמתינות חביבה עליו ולא כן בני־ישראל. ושאלה נכבדה היא, אם אנחנו נחיש את הטמטו שלהם או שהם יאל־פונו מתינות.

כאלה הם פני הדברים. יש בזה משום פסיכוז, לעשות את הדברים האלה למרכז הענינים הפוליטיים ולהעבירם בכור־המצרף של הכמת הדבור הנפלאה ולטילם כשהם מלובנים כדי אדמיטות לחלל האספה. כפי שהזכיר כבר קיש, נתנה הממשלה בשנתים האחרונות הנחות רבות, ביחוד בשדה תעשית המקסמיל. אפשר להגיד בהכללה: בא"י יגוסו במאה עוסי תעשיה שונים ומהם יעבדו כתשעים ללא שריד. וחשוב לנו להגן על התעשיות, אשר יעמדו איתן.

ההתישבות ביון ובא"י

ועתה בשאלת ההתישבות ביון, במקרה קראתי דבר מה באותו הענין, במקרה שלחנו שמה איש אשר חקר את הדברים במקום. ובמקרה ידועים לי המספרים. לפי נידסתו של ז'בוטינסקי אמרתי בנאומי בבוסטון, כי הבאנו לא"י מראשית־פעולתנו 10 מיליון ליש. בסכום זה, אומר ז'בוטינסקי, באו לא"י 72 אלף נפש. היונים העבירו במשך שש השנים האחרונות מיליון וחצי אנשים מאנטוליה ליון והוציאו 15 מיליון ליש. ז'בוטינסקי מודה, כי שני הענינים האלה אינם ניתנים להקבלה. הוא היה מבין, איכו עלו הוצאות ההת־ישבות מי שנים, שלשה, ארבעה, חמשה אולם לא מי 20 או 30. איכו היו הד־ברים כך לא היתה לפנינו כל ברירה, כי אם לצוד את צרורותינו ולהסתלק. אולם מה עשה הקב"ה? לא היו הדב־רים מעולם! (צחוק). ראשית: אם אמרתי כי היהודים השקיעו בא"י 10 מיליון ליש לא נאמר עוד בזה כי הסכום הוצא כולו לענינים שבהתישבות. קיימת יומה פרטית, בנין־בתים, השקעותיה של הקרן וכו'. הכנסת־כספים ממקורות רשמיים, רשמיים כמחצה או פרטיים, אין פירושה הוצאה לצרכי החישבות, וגם כספי ההתישבות של יון זקוקים לתוספת קרה. הלא שם שלשת רבעי מיליון הקפאר קרקע, שערכם מגיע כדי 26 מיליון ליש. ומלבד זה גם 70 אלף בית. ונוסף על זה היתה הקרקע מער־בדת בשני שלישים בתבואות שאפשר היה להתפרנס עליהן. שלישית לא הת־ישבו שם יהודים כי אם אכרי־אנטוליה ויש בזה איזה הבדל. ורביעית: גם ז'בוטינסקי יודה, כי למרות היות הפלי־טים מרוששים, הביאו עמם הון פרטי רב, ונמצא ש־15 המיליונים גדלו פי כמה וכמה. ואם כן הרי לפנינו תמונה חדשה לגמרי. באמת היתה ההתישבות היונית זולה מאד. ויש לנו הרבה לל־מוד ממנה. היא התנהלה ע"י אנגלי, שנתבקש מאתנו לבוא לא"י ולהשיא לנו את עצותיו.

זה מקרוב ביקר מומחה אנגלי מסורסם בנקודתנו הישוביות ופסק, כי התישבותנו עולה במחיר יקר, אולם יש בה משום המעמת חיסורין של המתישבים. חיסורין של היונים גדולים פי כמה. אילו היו ההנאים הפוליטיים בא"י אחרים, היתה ההתישבות זולה ביותר. אולם השאלה בעינה עומדת: כלום יכולים אנו לשנות את ההנאים הפוליטיים? ז'בוטינסקי אומר: כן, אני סובר: לא!

הכלכלה פינדה אחרי הפוליטיקה

מנאומו של גרינבוים לא קלטתי, כיצד אפשר לשנות את ההנאים הפו־ליטיים בא"י. מרם השמיעוני אפילו על אמצעי אחד, על דרך אחת, אשר היתה יכולה לעמוד בנסיון בן־עשר דקות. ז'בוטינסקי מאשים את האכספקוטיבה, וביחוד אותי, כי הסבנו את הדרך לדרי־שות כלפי הממשלה וכי הברזתי תמיד על מצבנו הפוליטי המשובה. יורשה לי תקון טעות אחר. לא היה נאום אחר מכל נאומי אשר לא ימצא בו המשפט: „אמנם המנדאט, לא נתגשם עוד ורבות דרישותינו, אולם אין כל עכוב להגביר את עבודתנו אילו אך גדלו אמצעינו". במושב האחרון של הועה"מ הגדול לא נתפתח הויכוח הפוליטי משום שכולם ירעו, ואנשי א"י בכלל זה, כי המצב הפוליטי התפתח בהרבה מכפי אפשרויותינו הכלכליות.

ככוש דעת הקהל

אין אני מאמין, כי הלניון היה עשוי להשביח את מעמדנו הפוליטי. המנוף היחידי להמכת המצב הפוליטי הוא ככוש דעת הקהל. הנני מאמין כי דעת הקהל באנגליה היא נודם חשוב, אולם ההשפעה על דעת רקהל של אומה מסוימת כאומה האנגלית היא מפעל הנוכי עצום המתקדם קמעא־קמעא. רבים עדיין חלקי האומה האנ־גלית המטילים מקפוק בעבודתנו, ואלה הין מתנגדים לפוליטיקה איית אילו נת־קלה פוליטיקה זו בקשיים ידועים. אולם השפעתם של החונים ואלה אינה מכר־עת. לפני שלש שנים מנו 160 חברי הפרלמנט בבקשה לראש הממשלה לונות את הפוליטיקה הציונית. ו־160 חברי הפרלמנט, אפילו אם אינם בקיאים בא"י ולא כלום, יש לרם משקל צבורי רב. אנחנו לא זכינו עדיין לכך, ש־160 חברי הפרלמנט יפנו לראש הממשלה בבקשה לטובת הפוליטיקה הציונית. לפני ארבע שנים נתקבלה אפילו בבית העליון החלטה שלא למובתה של א"י. לאשרנו עמד אז לימינו פרקלים משו־בה, לורד בלפור, והחלטת הבית העליון עברה ללא השפעה. אולם, רבותי, אם חשובה לכם דעת הקהל תזכרו, כי אז־נים עדינות לממשלה האנגלית והיא שוקלת יפה כל מעשה עד כמה שדעת הקהל גותה חימנו. ארוך להודות, כי במשך ארבע השנים האחרונות נשתנו הדברים לטוב. חלילה לי לומר, כי הממשלה האנגלית חפר את הבמחתה. כזאת לא אעביר על דל שפתי. כל כמה שהאומה מרוממת ביותר, כן לא תרשה לעצמה להשתעשע בדברים, שהם קדושים לזולתה. אילו בא איש רב־כשרון מכם והגיש קובלנה מפורטת על מעשי הממשלה האיית בפני הפרלמנט האנגלי, ואילו הניע הדבר לידי הצבעה, אפשר שהרוב היה מחזיר תשובה כזו: „ילכו שניהם לעזאזל" — שכן חייבים אנו לזכור, כי א"י היא לנו הדבר ולאנ־גליה היא רק חלק שבחלק, ואפשר גם שההחלטה תהיה לרעתנו. ואם אין אנו רוצים בשנים אלה — הרי מתבדר העיקר של הפוליטיקה שלנו. התקדמותנו בארץ תלויה בעבודתנו. ידעתי, כי זהו מענל קסמים. ידעתי, כי תנאים פוליטיים נוחים ביותר היו מקילים על עבודתנו והיו מגבירים את הצלחתנו. אולם ההנה"צ אינה אחראית לקיום תנאים הנוכחיים. אין אנו אחראים לכך, שבא"י קיימים כך וכך ערבים. אין אנו חייבים בכך, שבארץ ישראל זורם הירדן ולא הרינוס ושראץ נחברכה בהרים ולא בעמקים. אין אנו אח־ראים לכך, שהאומה הישראלית נתרחקה מארצה אלפים שנה. כל אלה פירושם תנאים הפוליטיים, ומי שלא סבר כך, הלך לאונגדה. ואילו אנחנו, שעשינו את דרכנו לא"י, הננו משלימים בעל כרחנו עם התנאים האלה. אלה לא ישתנו לשמע סליצות או עם הורדת ההנהלה מעל כנה או עם הקובלנה כלפי הממ־שלה האנגלית. הוא אשר אמרתי: אין דרך המלך לארץ־ישראל. איש לא יעשה במקומנו את המלאכה הזאת ואנו מחוי־בים בעצמנו ליצור את התנאים הפולי־טיים. כל האומר, כי מישהו אחר יעשה אין כפיו אלא תעתועים.

מהספר הלבן — לכחול־לבן

אחיה נלוי לב עד תומי. יתכן שהנני קופא על שמרי. סים אדם נכנס בראשו ורוגו לתוך עבודתו, ויצר תנאים ידועים. פילם נחיב. עם כל רחשי־ידי־דיתי הנני נותן עצה אחת למי שעתיד למשוך ברסן הנהלתנו הפוליטית — לא נבואה, כי איני מוכשר לכך. איש זה זה או שיעשה כמוני, או שהמשא־ומתן שלו במשרד־המושבות לא יארך יותר משעה אחת (תנועה). כשהועמד ז'בו־טינסקי בפני הנסיון החמור לחתום ככו־לני, על הספר הלבן, לא השמיע נאום כזה כאשר נאם הפעם (תרועה ומח"כ). למה לא ניסה לעמוד בפני ראש הממ־שלה או בפני הרברט סמואל או מזכיר המושבות ולהשמיע באזניהם נאום כזה? הוא בא על החהום, כי לא היתה לפניו דרך אחרת אם גם הדבר חמור, חמור לאין ערוך. ואנו נמשיך בעבוד־תנו עד אשר הספר הלבן יהפוך להיות ספר כחול־לבן (תרועות סוערות).

עמדתה הפוליטית של הציונות — רגיעה מבחינת־אפס עד לגודל חשוב ומעורר ככוד. לא השגנו את המבוקש, אולם שבע שנים תקופה קצרה הן וגרינבוים צודק: רבים עדיין הלקויים בהנהלה הפו־ליטית. הנני ממעיט לשבת בלונדון, אולם אין זו אשמתכם ונם לא אשמתי; נמנע ממני לשבת בלונדון ובאמריקה בעת ובעונה אחת, והטוב שבכם נכצר ממנו לעשות „קפיצת דרך" כזו. הננו תנועת־התנדבות העומדת על המשמעת הפנימית ועל הכוח המוסרי.

לא השגנו את הכל. אולם דעתי היא, כי כיום אפשר לעשות בא"י דברים העלולים לבצר את מעמדנו בארץ במשך שנתים־שלש. אפילו עד שנוי התנאים הפוליטיים, מובן, כי האופוזיצה מרברת על מות־השוטר ואינה מזכירה את הד־ברים החיוביים שנוצרו בינתים. והרי בכל זאת נוצרו במשך הזמן הזה בעצמ־ידינו מפעלים רבי־משקל פוליטי. בשטח־הזכיונות השגנו הרבה בתוקף־המנדט ואלה השובים מדברי־ההחרסה שנשמעו כאן.

על הסוכנות

מלים אחרות על הסוכנות היהודית. ראשית עלי לקבוע את היחסים שביני ובין ההסת' הציונית באמ־ריקה. אנחנו לא ותרנו על זכות הקדימה של א"י. הללו מאידך גיסא לא הכירו מעודם בזכות זו, כי אלבלא כך, הרי היינו דרים כאן כולנו בבסיסה אחת ולא היינו זקוקים לסוכנות. הרי משום כך בא המשא ומתן, לדעתי לא היו הכמיסי ההסת' הציונית באמריקה עשויים להצעיד את החלטות הקונגרס קדימה. הייתי אנוס לעשות על דעת עצמי אשר עשיתי. יש לי האומץ לימול עדי את כל האחריות, מתוך חקות, כי ידידי באמריקה יוסיפו לעבוד אתי שכם אחד. וכל נסיון להפ־ריד ביני ובין ציוני אמריקה כאשר הפריד העם ז'בוטינסקי ביני ובין ויי־יצלה בתוהו. חדלו לכם מזה, לא תצליחו.

ואשר לסוכנות היהודית עצמה, הריני מזכיר את החלטות הקונגרס. יתכן, כי צמונה בה סכנה. אולם אותי לא יפחידו בציורי שדים על הקיר וגם לא אסכים להצעה התמימה, כי נתן ידינו לעבודה משותפת עם הבלתי־ציוניים בכל הענינים הכלכליים. אבל לא בענינים הפוליטיים. כיום אין אתם יודעים, כי עניני הכלכלה של א"י אחוזים וקשורים בפוליטיקה שלה? האם לא בנה ז'בו־טינסקי עצמו את תמיסתו על בסיס כל־כלי־פוליטי? הצעה זו של חלוקת עבו־דה אינה אלא שפת־חלקות. לאמתו של דבר הכונה היא: את כספכם נקבל בארצון, אולם מהוץ לזה אל־נא התערבו בענינינו. באמת אי אפשר להפריד בין הדברים. אל תשמיעו מחמאות באזני האנשים ואמרו בגלוי: „אין אנו יכולים לעבוד אתכם, אין אנו מוכנים לכך — או שאתם אינכם מוכנים". כשיצלה בידינו — ואני מאמין בואת — להכיא סכומים גדולים לא"י, אזי יגנו הבלתי־ציונים על הסכומים שתושקעו על ידם הנגה פוליטית יותר נמרצה משיעשו זאת רבים זולתם. כבר ראיתי דוגמאות לכך.

קונגרס נכבד! אתם החלטתם על הסוכנות היהודית, אתם סוברניים, בידכם גם לבטל את ההחלטה — אולם אין אני מיעצכם לעשות זאת. מכיון שהחלטתם עליה פעם — תני לה אפשרות להתקיים והמתינו לראות מה תפעל. וכוח על שאלה זו היה בו מעם רק לפני ההח־לטה. ובכן — או לבטל את ההחלטה או ללכת קדימה!

הודעה אישית

ועוד לי כמה הערות מסוג אישי. שני הנאמים הראשיים של האופוזיציה יעצוני להסתלק. אני בטוח, כי ז'בוטינ־סקי עשה זאת אך מידידותו הפרטית. כי מבחינה אישית לא יכול היה ז'בו־טינסקי לעשות עמדי חסד גדול מזה. אילו היה מצב הענינים באי"ז טוב מש־הנהו כיום, לא הייתי נשאר אף רגע אחר. מבחינה פוליטית הייתי שמח, אילו הייתם בוחרים במקומי איש אחר, או ועד. לועד כזה הייתי מבטח, כי במשך שתי השנים הקרובות לא אעשה כנגדם כלום, לא ב„רוסביט" — אשר אז היה כמובן, עובר לדי (צחוק) — ולא בשום מקום אחר. אדרבא, הייתי עוזר על ידם בכל. אולם אם לא תעשו זאת, הריני מחויב להצהיר בגלוי־לב: את הפוליטי־יקה שלי לא אשנה ולא אתן את עצמי לרחץ, אשר יכריח אותי „ללחוץ על אחרים, בשעה שאין הדבר שר כעיני, C'est à prendre ou à laisser (רצונכם — טלו, רצונכם — הניחו).

דואי השחור בתל־אביב

אני בטוח, שהמשבר העובר עלי־נו כעת אינו אלא מעבר. אני בטוח, כי עוד נכוון לנו משברים בעתיד. אני בטוח שזהו חזיון טבעי בעבודתנו הקשה. מעולם לא מיעטתי את דמיונו של מש־בר זה והאכספקוטיבה אורה „את כל כחותיה כדי להתגבר עליו. גם כיום עומדת בפני הקונגרס תעודה כבירה. המאחדת את כולנו: לעשות את הנסיון להתגבר על המשבר הזה, ולו גם כדי מהציבו. אני מאמין, כי אין זה למעלה מכחותיו של הקונגרס. ותמיד אחזור ואומר: אם הסלקו הצדה את המפריע הזמני הזה — אזי תוכחו כי כל מה שנעשה בארץ־ישראל יש לו דגלים. רק אנחנו בעצמנו ממוכנים ושוללים את זה עד יסוד. ההלונות הכי מרות על א"י באות מא"י ניסא, ביחוד מתל־אביב, אשר שם צובעים בצבע הכי שחור כל מה שנוגע לא"י. יש לנו איזה תענוג סאדיסטי ליהם לעצבנו את הרע שברע. עוסק גזה גם חלק מהעתונות הארץ־ישראלית, אשר דבריו מוסצים ע"י „הא־נודה" בצהלה רבה באמריקה. תקנו מה שיש לתקן, שנו את האכספקוטיבה, שב־לו את ההנהלה. אולם היו ישרים ונאים בהערכת הדבר אשר פועל־כפיכם רוא. כי בדבר הזה משוקעים זעה, דם, כבוד ועבודה של שלשים שנה. וכשירום הענן, ונראה אז, כי הדבר היסודי שנע־שה בא"י — בריא הוא. אולם קשה לע־בור, כשצריך להלהם כל הזמן בזרם של הפרעות. הקץ לזה! גם במשבר יש משהו מפסיכוז. אכן אפשר לשכוח כל חוק וגבול בדבורים. אולם אפשר גם לרסן את העצבים. וזהו מה שדרוש עכשיו בשעה הקשה הזאת. כל השאר — טפל. זהו הדבר האחרון אשר יש בפי להגיד לקונגרס בשעה זו.

עול כבד העמסנו על עצמנו. לגרודים יצאנו, שנה־שנה — כדי לבנות. אנו מתאמצים לרפסק להיות מה שר־רוש שם. וחוכחם של אלה העומדים בקו הראשון של החיות לדרוך עוד וללכת קדימה!